

цінами, що відноситься до цієї продукції, визначається у відсотку, який обчислюється як відношення відхилень на залишок готової продукції на початок місяця та відхилень по продукції, яка здана на склад протягом місяця, до вартості продукції за обліковими цінами. Сума відхилень фактичної виробничої собівартості готової продукції від її вартості за обліковими цінами, що відноситься до реалізованої продукції, відображається за кредитом рахунку 26 "Готова продукція" і дебетом відповідних рахунків.

Отже, одним із основних завдань цінового обліку готової продукції є приведення різної продукції промисловості до єдиного виразу – цінового показника, який дає можливість зробити підсумок різної продукції як одиничних виробничих одиниць, так і промисловості в цілому.

Внаслідок проведеного дослідження за ділянкою обліку готової продукції можна констатувати, що існує низка питань, які негативно впливають на належну організацію обліку. Вирішення, яких сприятиме належному веденню обліку готової продукції та визначенню її собівартості, підвищить ефективність виробництва, підтримає її конкурентоспроможність, наростить економічний потенціал підприємства.

Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. наказом Міністерства фінансів України 31.12.1999р. № 318.
3. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. для студ. спец. – Житомир: Рута, 2006. – С. 832
4. Глібко В.М. Судова бухгалтерія: підруч. / В.М. Глібко, О.П. Бушан. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – С. 224.
5. Сук П.Л. Облік виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції в умовах ринку: методологія і практика. [монографія] / Сук П.Л. – К.: НАУ, 2010. – 330 с.

Олена Зінченко

к.е.н., доцент

Єлизавета Алекса

студентка

Київський національний університет технологій та дизайну

ОБЛІК БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ

Відносини суб'єктів господарювання здійснюються у середовищі, яке характеризується системою чинних економіко-правових умов. Фінансове середовище визначає обсяги і ефективність економічних відносин суб'єктів господарювання з партнерами, визначає форми розрахункових операцій.

Основним джерелом інформаційного забезпечення управління підприємства є облікова система операцій, пов'язаних з безготівковими розрахунками.

Одночасно, у зв'язку з постійними змінами зовнішніх та внутрішніх чинників, що впливають на результати господарської діяльності є необхідність здійснення своєчасного обліку. Зазначене стосується операцій, пов'язаних з безготівковими розрахунками, оскільки саме вони є ланкою, що поєднує кожний суб'єкт господарської діяльності з ринковим середовищем та дозволяє брати участь у процесі виробництва, розподілу та споживання.

Майже всі підприємства здійснюють безготівкові розрахунки, мають різні види рахунків і користуються різними формами безготівкових розрахунків. В умовах ринкової економіки форми безготівкових розрахунків набувають нової сутності: підприємство самостійно обирає найефективніші та найкращі форми розрахунків. Безготівкові розрахунки нерозривно пов'язані із підприємницькою діяльністю і від правильності застосування тієї чи іншої форми розрахунків підприємство може виграти або програти.

Безготівкові розрахунки - перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів. Ці розрахунки проводяться банком на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді [1].

Безготівкові розрахунки між підприємствами здійснюються у національній валюті України. Кошти з рахунка клієнта списуються за розпорядженнями його власника, окрім випадків безспірного стягнення та безакцетного списання коштів.

Саме безготівкові розрахунки є ланкою, що сполучає кожний суб'єкт господарської діяльності з оточуючим ринковим середовищем, державними фінансами та дозволяє брати участь у процесі виробництва, розподілу та споживання.

Під впливом глобальних інтересів є необхідність вивчення питань обліку, пов'язаних з безготівковими розрахунками між підприємствами за продукцію та послуги, зокрема й в іноземній валюті. За останні роки значна кількість вітчизняних підприємств виходить на зарубіжний ринок, потребує необхідності здійснення різноманітних операцій в іноземній валюті.

Такими операціями є:

одержання / надання позик в іноземній валюті;

придбання запасів, основних засобів, інших активів, робіт, послуг в іноземних постачальників;

продаж готової продукції, товарів, робіт, послуг іноземним покупцям;

виплата витрат на відрядження за кордон.

Форми безготівкових розрахунків за товарними операціями і господарськими договорами класифікують так:

Щодо факту здійснення угоди	- попередня чи авансова оплата продукції, товарів, робіт та послуг; - оплата за фактом реалізації угоди.
З точки зору умов оплати угоди акцентна форма розрахунків	- безакцентна форма розрахунків; - акредитивна форма розрахунків; - планові платежі; - зарахування взаємної заборгованості.
За використовуваними платіжними засобами	- розрахунок платіжними вимогами, дорученнями; - чекова форма розрахунків; - вексельна форма розрахунків.
За джерелами коштів, які залучаються для фінансування угоди	- за рахунок власних коштів підприємства; - за рахунок кредитів та інших позичених коштів; - за рахунок коштів клієнта.

Безготівкові розрахунки можуть здійснюватися за такими формами документів:

Документ	Призначення
Платіжне доручення	розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника обслуговуючому банку про списання зі свого рахунку зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок отримувача;
Платіжна вимога-доручення	розрахунковий документ, який складається з двох частин: - верхньої - вимоги отримувача безпосередньо до платника про сплату визначеної суми коштів; - нижньої - доручення платника обслуговуючому банку про списання зі свого рахунку визначеної ним суми коштів та перерахування її на рахунок отримувача;
Розрахунковий чек	розрахунковий документ, що містить нічим не обумовлене письмове розпорядження власника рахунку (чекодавця) банку-емітенту, у якому відкрито його рахунок, про сплату чекодержателю зазначеної в чеку суми коштів;
Акредитив	договір, що містить зобов'язання банку-емітента, за яким цей банк за дорученням клієнта (заявника акредитива) або від свого імені проти документів, які відповідають умовам акредитива, зобов'язаний виконати платіж на користь бенефіціара або доручає іншому (виконуючому) банку здійснити цей платіж;
Платіжна вимога	розрахунковий документ, що містить вимогу стягувача або в разі договірною списання отримувача до банку, що обслуговує платника, здійснити без погодження з платником переказ визначеної суми коштів з рахунку платника на рахунок отримувача;
Банківська платіжна картка	персоніфікована пластикова картка з магнітною смугою або чіп-модулем, яка є ключем доступу до управління банківським рахунком і надає її власнику можливість безготівкової оплати товарів або послуг в різних торгових і сервісних підприємствах, що приймають картки до оплати, одержувати готівку у відділеннях банків і в банкоматах, а також користуватися іншими додатковими послугами та певними перевагами.
Вексель	цінний папір, який посвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця або його наказ третій особі сплатити після настання строку платежу визначену суму власнику векселя (векселедержателю);

Інкасове доручення (розпорядження)	розрахунковий документ, що містить вимогу стягувача (органу доходів і зборів) до банку, що обслуговує платника, здійснити без погодження з платником переказ визначеної суми коштів з рахунку платника на рахунок отримувача;
Електронний розрахунковий документ	документ, інформація в якому представлена у формі електронних даних, включаючи відповідні реквізити розрахункового документа, який може бути сформований, переданий, збережений і перетворений у візуальну форму представлення електронними засобами.

Рух готівкових грошей і безготівкових платіжних засобів у грошовому обороті взаємопов'язаний. Однак у сукупному грошовому обороті переважають безготівкові розрахунки, оскільки вони мають ряд переваг над готівковими ці переваги проявляються передусім у прискоренні та зручності розрахунків, в економії витрат, пов'язаних з перевезенням готівки, її обліком та зберіганням.

Напрямами удосконалення обліку безготівкових розрахунків є:

- зміна підходів щодо організації бухгалтерського обліку на підприємствах;
- реформування вітчизняної облікової системи згідно з міжнародною, що підтверджує доцільність поділу економічної інформації на фінансову й управлінську в межах єдиної бухгалтерії, паралельне функціонування якої на підприємствах сприятиме вирішенню внутрішніх проблеми та задоволення інформаційних потреб зовнішніх користувачів;
- створення фінансово-аналітичної служби, яка оперативно проводить оцінку фінансового стану на підставі бухгалтерської звітності;
- постійний контроль формування та ефективного використання грошових коштів.

Система та організація безготівкових грошових коштів є важливою складовою загальної національної грошової системи України. Нормалізація даної системи сприятиме встановленню органічного зв'язку з ринковим середовищем та формування належних відносин між суб'єктами господарювання, що потребує знання відмінності між даними системами.

Основними відмінностями системи безготівкових розрахунків є: вимоги щодо організації безготівкових розрахунків; принципи організації безготівкових грошових коштів; розрахункові документи; форми розрахунків; оновлений механізм контролю за даними розрахунками. Оскільки безготівкові розрахунки мають суттєве значення у здійсненні господарської діяльності, доцільно посилити контроль за їх станом, законністю проведення операцій, належним оформленням розрахункових документів та вчасністю їх проходження.

Література:

1. Постанова Національного банку України 21.01.2004 № 22 “Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті”.